

mond királytól; 2. 1572 június 25. Bécs, Bekedfalvi Móricz Antal czímerlevele Miksától; 3. 1583 június 12. Krakó, Buda János czímerlevele Báthory István lengyel királytól, 4. 1664 november 28. Bécs; Kovács Pál és társai czímerlevele I. Lipóttól.

A lefolyt évnegyedben 21 kutató 5003 db. oklevelet használt, kikölcsönöztetett 10 db. térítvényre, 80 db. oklevél, 3 db. fényképmásolat, 15 hasonmás és 1 pecsétlenyomat, összesen 99 db.

A folyó ügyek elintézésén s az előző évnegyedbeli és az új szerzemények (köztük a Pozsonyi-féle nagy gyűjtemény) feldolgozásán kívül folytattattott a Melczer, Tallián és Tihanyi családok levéltárának rendezése, és a Szent-Ivány család levéltárának regesztázása; az 1848/49-iki anyag, a kossuth-iratok és a Tunyogi-gyűjtemény iratai revízió alá vétettek, utóbbi azért, hogy a törzsanyagba beosztassék; elkészült a törzsanyag és a családi levéltárak Árpádkori anyagának czédula-katalogusa, (a czédulák az oklevél keltezését és kiállítását tüntetik fel); a növendéki napló december 31-ikéig befejeztetett és lezárattott.

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉGÉNEK SZABÁLYZATA.

(Jóváhagyatott Ő császári és apostoli királyi Felségének 1901. évi január hó 10-ikén kelt legfelső elhatározásával.)

1. §.

A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége áll:

- a) az orsz. főfelügyelőből,
- b) a helyettes főfelügyelőből,
- c) a felügyelőkből, kiknek számát tekintettel a tudományos és művészeti természetű múzeumokban és könyvtárakban képviselt különböző szakokra, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állapítja meg,
- d) az előadó titkárból.

Hivatalos pecsétje az ország czimere a következő felirással:
»A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége«.

2. §.

Az országos főfelügyelőnek, helyettesének és a felügyelőknak hatáskörét a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter szabályozza.

3. §.

Az országos főfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Ő cs. és apost. kir. Felsége nevezi ki.

4. §.

A helyettes főfelügyelőt, a felügyelőket és a felügyelőség előadó titkárát, a főfelügyelő meghallgatása mellett, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

5. §.

A főfelügyelő, a helyettes főfelügyelő, a felügyelők és az előadó titkár öt esztendőre neveztetnek ki. Ezen idő letelte után új kinevezésnek van helye.

6. §.

A főfelügyelő és a helyettes főfelügyelő tiszteleti állást foglalnak el, mely tiszteletdíjjal nem jár.

A felügyelők és az előadó titkár évi tiszteletdíját a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állapítja meg.

A felügyelők, mikor kiküldetésben járnak el, egyenlő napidíjat élveznek.

7. §.

Az orsz. főfelügyelőség szervezésének főcélja az, hogy a hazánkban létező és létesítendő nyilvános és közhasználatra szánt állami, hatósági, felekezeti és társadalmi gyűjtemények között, a rendszeres gyarapítás, a tudományos alapra helyezett egyöntetű berendezés, az avatott igazgatás és a csereviszony szabályozása révén, minél szorosabb összeköttetés létesüljön s az ország különböző részeiben elszórt közgyűjtemények anyaga a nemzeti tudomány és művészet közös kincsévé s a nemzeti művelődés egységes forrásává legyen.

Ehez képest a főfelügyelőség rendeltetése a következőkre terjed ki:

a) oda hat, hogy az országban létező tudományos, művészeti gyűjtemények és iparművészeti emlékek épségben megőriztessenek, célirányosan elhelyeztessenek, rendeztessenek, gyarapíttassanak, kellően képzett tisztviselők őrizete alatt álljanak s így a nemzeti művelődés termékeny forrásává váljanak;

b) alkalmas helyeken új múzeumok és könyvtárak létesítésében közreműködik;

c) a fennálló és létesítendő múzeumok és könyvtárak részére nyújtandó állami segély és egyéb kedvezmények tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek javaslatot terjeszt elő s az ő intézkedéseit végrehajtja;

d) az orsz. gyűjtemények fölös tárgyainak más gyűjtemények számára ajándékba vagy letétbe leendő átengedése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elé javaslatot terjeszt, e tárgyak átengedését közvetíti és azok megőrzését nyilvántartja;

e) a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek az állami

javadalomból vidéki múzeumok részére vásárlandó gyűjteménytárgyak kiválasztásánál és kiosztásánál tanácssal szolgál;

f) a múzeumok és könyvtárak tisztviselőinek kiképzésére és szakszerű képzettségük gyarapítására szaktanfolyamokat rendez;

g) a hatósági, felekezeti és egyesületi múzeumok és könyvtárak fölös tárgyainak kicserélését közvetíti;

h) a múzeumok és könyvtárak rendezésében útmutatást nyújtó tudományos munkákat, esetleg folyóiratokat közrebocsát, ilyenek közzétételét elősegíti;

i) a múzeumok gyarapítására gyűjtéseket és ásatásokat eszközöltet;

j) a vidéki múzeumokban időleges kiállítások rendezését és tudományos előadások tartását elősegíti;

k) a múzeumokat és könyvtárakat illető kérdésekben a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter felszólítására, a múzeumok és könyvtárak fentartói felkérésére vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat dolgoz ki;

l) a hatáskörébe tartozó gyűjtemények felett az állami felügyeletet gyakorolja.

8. §.

A főfelügyelőség hatásköre kiterjed:

a) az állami költségen fentartott múzeumok és könyvtárak közül azokra, melyeket az országos főfelügyelő véleményének meghallgatása mellett a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter külön utasításban megjelöl;

b) a törvényhatóságok, községek, vallásfelekezetek és egyesületek által fentartott múzeumokra és könyvtárakra, melyek

1. a múzeum vagy könyvtár fentartója által önként, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter jóváhagyásával, a főfelügyelőnek alárendeltetnek;

2. állami pénzsegélyben részesülnek;

3. az országos gyűjteményekből átengedett, vagy az állam részéről közvetlenül adott tárgyakkal vagy nyomdai köteles példányokkal gyarapíttatnak.

A 2. és 3. alatt részletezett kedvezményekben azonban csak oly múzeumok és könyvtárak részesíthetők, melyek

a) kellőleg biztosított állandó javadalmazásból merítik a fentartásukhoz szükséges fedezetet;

b) a gyűjtemények megőrzésére, megszemlélésére és használatára alkalmas helyiséggel bírnak;

c) kellő szakképzettséggel bíró és lehetőleg rendszeres javadalmazással ellátott tisztviselők kezelése alatt állanak;

d) gyűjteményük anyagát, növedéki napló, leltárak és szaklap-számok vezetésével, rendszeresen nyilvántartják.

Az állami kedvezményben részesedő múzeumok és könyvtárak szervezeti szabályai csak a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a belügyminiszterrel egyetértőleg adott jóváhagyása mellett bírnak érvénynyel. E szervezeti szabályoknak azon bekövetkező esetre, ha a gyűjtemény fentartása lehetetlenné válnék, az állami kedvezmény útján nyert gyűjteménytárgyak sorsa felől minden kétséget kizáró intézkedést kell tartalmaznia.

A főfelügyelőség a hatáskörébe tartozó múzeumokról és könyvtárakról nyilvántartási törzskönyvet vezet, mely az *a—d*) alatt felsorolt feltételekre vonatkozó adatokat rovatos kimutatásban tartalmazza.

9. §.

Az országos főfelügyelő a rábizott hatáskörben közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek van alárendelve és neki terjeszti fel jelentéseit.

A főfelügyelő képviseli a hatóságok, egyesületek és intézetek irányában a főfelügyelőséget.

A főfelügyelőséghez intézett ügyiratok elintézéséről a felügyelők tudomásával és hozzájárulásával gondoskodik.

Elnököl a főfelügyelőségi értekezleten.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumokat és könyvtárakat, a mikor szükségesnek tartja, meglátogatja.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek a fenforgó egyes ügyekre nézve a szükséghez képest és a főfelügyelőség működéséről minden év végén jelentést tesz.

Akadályoztatása esetén a helyettes főfelügyelőre száll egész hatásköre.

10. §.

A felügyelők feladatai a következők:

a) a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumokat és könyvtárakat meglátogatják, állapotukról, működésükről, különösen pedig az állami segély felhasználásáról és az állam részéről adományozott vagy letétbe helyezett tárgyak megőrzéséről tájékozást szereznek, a múzeumok és könyvtárak óreinek tanácssal és utasítással szolgálnak. tapasztalataikról a főfelügyelőnek jelentést tesznek;

b) azon teendők iránt, a melyek az általuk képviselt szak szempontjából a múzeumok vagy könyvtárak létesítése, gyarapítása és rendezése tekintetében kívánatosak, javaslataikat a főfelügyelőnek bemutatják;

c) a főfelügyelőtől hozzájuk áttett ügyiratok tárgyában véleményét mondanak.

11. §.

A főfelügyelő, akadályoztatása esetén pedig a helyettes főfelügyelő elnöklete alatt, az ő meghívására, a főfelügyelőség tagjai időnként értekezleteket tartanak.

Ezen értekezőlet tárgyai:

- a) az évi munkaterv, névszerint a múzeumok és könyvtárak látogatása iránt való megállapodás;
- b) az évi költségvetés megállapítása;
- c) a múzeumok és könyvtárak segélyezésének ügye;
- d) szaktanfolyamok rendezése;
- e) nagyobb fontosságú javaslatok és előterjesztések megvitatása;

Két felügyelő megkeresésére a főfelügyelő, illetőleg a helyettes főfelügyelő bármikor köteles értekezőletet hívni össze.

12. §.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumok és könyvtárak fentartóinak kötelezettségei a főfelügyelőség irányában a következők:

a) a múzeumok és könyvtárak állapota és működése, névszerint az állami segély felhasználása és az állam részéről ajándékozott vagy letétéményezett tárgyak megőrzése felől évenként jelentést tesznek;

b) kiadványaikból egy példányt megküldenek;

c) a szervezeti szabályzataikban, illetőleg a múzeumokat és könyvtárakat fentartó egyesületek alapszabályaikban teendő változtatásokat a főfelügyelőségnek előzetesen tudomására juttatják;

d) a múzeumi és könyvtári építkezések és a fennálló épületekben célba vett nagyobb átalakítások és berendezések terveit a főfelügyelőségnek jóváhagyás végett előzetesen bemutatják;

e) a főfelügyelőség tagjainak látogatásuk alkalmával lehetővé teszik, hogy hivatásukban eljárjanak.

13. §.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó törvényhatósági, felekezeti és egyesületi múzeumoknál és könyvtáraknál önállóan (rendes köztisztviselői illetményekkel) szervezett hivatalos állások nyilvános pályázat útján töltendőek be s a pályázók ugyanolyan minősítést tartoznak kimutatni, a minőt az állam követel az általa fentartott múzeumok és könyvtárak tisztviselőitől.

A pályázók folyamódásait a múzeum vagy könyvtár fentartó hatósága, a minősítés megállapítása céljából, a főfelügyelőség elé terjeszti s a kinevezésnél, illetőleg választásnál csak azon pályázókat veszi figyelembe, a kik ellen a főfelügyelőség minősítés tekintetében kifogást nem emelt.

A kinevezés, illetőleg a választás, úgyszintén a rendszeres köztisztviselői illetmények nélkül létesített állásoknál beálló minden személyváltozás a főfelügyelőségnél tudomásvétel végett utólag bejelentendő.

14. §.

A főfelügyelőség előadó titkárának teendői a következők:

- a) a beérkező ügyiratokról a főfelügyelőnek jelentést tesz;
- b) a főfelügyelőség részéről kimenő iratokat fogalmazza;
- c) az értekezleteken az előadói tisztet viseli, a jegyzőkönyveket vezeti;
- d) az elintézendő ügyeket nyilvántartja;
- e) a hivatalos kiadványokat sajtó alá rendezi, vagy a mennyiben ezzel mások bízhatnak meg, a nyomtatásra utasítás szerint felügyel;
- f) a főfelügyelő megbízásából esetenként a 10. §-ban felsorolt felügyelői teendőket végzi.

15. §.

A főfelügyelőségi irodavezetőt a főfelügyelő előterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezi ki és állapítja meg részére az évi tiszteletdíját.

Teendője:

- a) az iktató-, kiadó-, postakönyvek vezetése;
- b) a fogalmazványok letisztázása és expedálás;
- c) a pénztár kezelése és a számadások vezetése.

16. §.

A mennyiben a hivatalos teendők sokasága ideiglenesen kiegészítő egyének alkalmazását teszi szükségessé, erre nézve a főfelügyelő az évi költségvetés keretén belül intézkedik.

17. §.

Az országos költségvetésben a főfelügyelőség javaslatára felvett összegből a múzeumok és könyvtárak céljaira szánt tételeket a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter közvetlenül az illető intézetek fenntartóinak, a többi tételeket pedig a főfelügyelőség pénztárába utalványozza ki.

Ezen pénzekből az utalványoztatásokat a költségvetés keretén belül a helyettes főfelügyelő végzi.

A számadásokat a helyettes főfelügyelő, mint számadó, terjeszti fel a miniszteriumhoz.

18. §.

A főfelügyelőség kapcsolatban áll a múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsával. (L. az 1897. évi 79.458. sz. a. jóváhagyott szabályzat 14—19. §§-ait.)

A mennyiben a tanács szabályzata módosítandó, ezt a vallás- és közoktatásügyi miniszter saját hatáskörében állapítja meg.